

nieuwe tuin en zoöp observaties

new garden and zoöp observations

Nieuwe Instituut, 2023

Frank Bruggeman i.s.m. Peter Zwaal

30/01: Nijlganzen en draadalg

06/02: Gevriesdroogde tomatenvelletjes / Freeze-dried tomato skins

13/02: Konijnensporen / Rabbit tracks and traces

27/02: Gevlekt longkruid / Common lungwort

06/03: Vogels in en rond de overloopvijver / Birds in and around the
infinity pound

20/03: Groot en Klein hoefblad / Butterbur and coltsfoot

27/03: Rietvoorn op het droge / Rudd on terracedeck

11/04: Broedende Canadese gans / Hatching Canada goose

04/05: Open plekken en olifantenpaadjes / Empty spaces and
elephant trails

06/06: Bloemenweides en droogtestress / Flower meadows and
drought stress

06/06: Wegdistel / Cotton thistle

10/07: Waterlelies / Waterlilies

24/07: Druivenstok / Grapevine

31/07: Caribische of Aziatische spinlelie / Caribbean or Asian spider
lily?

07/08: Meidoornmeeldauw / Hawthorn mildew

14/08: Zwavelzwammen / Crabs-of-the-wood

04/09: Jonge Hemelbomen / Young trees to heaven

09/10: Aardpeer / Jerusalem artichoke

30 januari 2023

NIJLGANZEN EN DRAADALG

De eerste twee weken van januari waren uitzonderlijk warm. Bij dageraad waren er al merels en andere stadsvogels te horen. Ook in de vijvers van het Nieuwe Instituut viel het naderende voorjaar te bespeuren. Op 9 januari zag ik een luidruchtig baltsend Nijlganzenpaar op het beeld van Auke de Vries in de grote vijver. Dat betekent dat deze vijver inmiddels door dit paar als territorium is geclaimd. De eerste kuikens die we in de vijver kunnen verwachten, zullen hoogstwaarschijnlijk van dit paar afkomstig zijn. Tenzij er natuurlijk een ander stel opduikt dat bereid is de territoriumstrijd aan te gaan. Sommige Nijlganzen beginnen al in januari te broeden, maar de meesten vangen daarmee pas aan in maart en april. Het uitbroeden van de eieren duurt vier weken. Ik heb de stellige indruk dat het Nijlganzenpaar in de grote vijver onlangs met broeden is begonnen. Duidelijk is echter ook dat het tweetal in de voorbije weken de nachten heeft doorgebracht op de houten vlonder van het caféterras. Vandaag heb ik de uitwerpselen opgeveegd die het paar daar heeft achtergelaten. Nadere bestudering van deze uitwerpselen toonde aan dat het Nijlganzenpaar vooral geïnteresseerd heeft op een menu van *Spirogyra* draadalg. De cellulaire structuren van draadalg waren met het blote oog in de ganzenpoep waarneembaar. Ik heb goede hoop dat de draadalg, die vorig jaar nog een ware vijverplaag was, dit jaar wat meer biologisch tegenwicht zal krijgen. Niet alleen van de in november uitgezette rietvoorns en baarzen maar ook van grondelende Nijlganzen.

P.S. (20 februari 2023)

Ik heb tot op heden niet kunnen ontdekken waar het nest van het Nijlganzenpaar is. Niet zelden is dat trouwens een oud nest van een andere vogelsoort, dat hooguit een beetje wordt opgekalefaterd. Vandaag trof ik een grazende Nijlgans aan op het plantsoen aan de Rochussenstraat recht tegenover het Nieuwe Instituut. Het zou goed kunnen dat dit er een van het stel is dat de vijver heeft geclaimd. Mogelijk dat het nest zich dus in een van de bomen langs de Rochussenstraat bevindt.

30 January, 2023

EGYPTIAN GEESE AND FILAMENTOUS ALGAE

The first two weeks of January were exceptionally warm. At dawn blackbirds and other city birds could be heard. Omens of spring were also visible in the ponds of the Nieuwe Instituut. On January 9, I spotted a noisily courting pair of Egyptian geese on the Auke de Vries statue in the large pond. This means that this pond has now been claimed as a territory. The first chicks in the pond will most likely be hatchlings of this geese pair. Unless, of course, another pair shows up willing to fight for the same territory. Some Egyptian geese start breeding as early as January, though most wait until March and April. The incubation period of the eggs is four weeks. I do believe that the first claimants of the large pond have now started breeding. In recent weeks however, the pair has spent the nights on the wooden deck board of the cafe. Today I swept up their droppings. Close inspection of these droppings showed that the pair has mainly lived on a menu of *Spirogyra* filamentous algae. The cellular structures of these algae were clearly visible in the goose droppings. Last year *Spirogyra* algae were a real pond pest. Hopefully this year the growth of these algae will be contained by biological enemies. Not only by freshwater fish like rudd and perch, that were released in November, but also by dabbling Egyptian geese.

Postscript (February 20, 2023)

So far I have not been able to discover where the nest of the Egyptian geese pair is. It is not uncommon for Egyptian geese to occupy and refurbish the nest of another bird species. Today I saw a goose grazing on the lawn along the Rochussenstraat opposite the Nieuwe Instituut. It could well be that this is one of the couple that has claimed the pond. Maybe the nest is located in one of the trees along the Rochussenstraat.

6 februari 2023

GEVRIESDROOGDE TOMATENVELLETJES

Er valt nog weinig te beleven in de Nieuwe Tuin. Alles moet nog op gang komen en er is daarom weinig kleurrijks te bespeuren. Voor wie met minder vibrante kleuren genoegen neemt, valt er echter al wel het nodige te bewonderen. Neem de tomatenplant langs de arcade, waaraan tot diep in november (!) tientallen knalrode kerstomaatjes hingen. De plant is inmiddels gestorven en uiteraard hebben ook de vruchten de nachten met vorst niet overleefd. Tussen de restanten van de plant liggen thans de gevriesdroogde velletjes van de kerstomaatjes. Zij zijn het eerste geel in de tuin. Lang niet zo uitbundig als narcissen maar toch... Benieuwd of de zaden van al die tomaatjes later dit jaar zullen ontkiemen.

FREEZE-DRIED TOMATO SKINS

At this time of year there is little to experience in the New Garden. Everything has yet to get going and therefore the garden is lacking bright colours. For those who are satisfied with a less exuberant colour palette, there are already a few things to admire. Take for instance the tomato plant along the arcade, from which dozens of bright red cherry tomatoes hung until well into November. The plant has now died and of course the fruits did not survive the nights with frost. Between the remains of the plant now lie the freeze-dried skins of the cherry tomatoes. They are the first yellow in the garden. Not as bright as daffodils, but still... I do wonder if later this year, the seeds of all these tomatoes will germinate.

13 februari 2023

KONIJNENSPOREN

Al maandenlang heb ik in de Nieuwe Tuin geen verse konijnenkeutels meer gevonden, laat staan dat ik enig konijn heb kunnen spotten. Toen in september vorig jaar de werkzaamheden aan de Jongkindstraat begonnen en de straat met groot materiaal werd opengebroken, verlegden de konijnen die ergens in de tuinen van de Museumparkvilla's bivakkeren subiet hun foerageergebied. De regelmatige oversteek naar de graslandjes in De Nieuwe Tuin was kennelijk te riskant geworden. Nu de werkzaamheden grotendeels zijn voltooid lijkt het er echter op dat de konijnen terug zijn. Keutels heb ik nog niet gevonden maar graafsporen des te meer. In eerste instantie dacht ik dat die graafsporen afkomstig waren van een of andere hond die hier (tegen de regels in) wordt uitgelaten. Die mogelijkheid acht ik, na wat ik vandaag aantrof, niet langer reëel. Op zo'n dertig plaatsen ter weerszijden van het gravelpad dwars door de Nieuwe Tuin vond ik gaten van 5 tot 20 cm diep. In de nabijheid van sommige van die gaten vond ik bovendien plukjes wit haar. Die haren waren veel te fijn en te donzig om afkomstig te zijn van een hond. Konijnenhaar, realiseerde ik me, van exemplaren die begonnen zijn hun dikke wintervacht te verruilen voor een wat minder warme voorjaarsvacht. Ook de frenetieke graafwerkzaamheden zullen verband houden met het naderende voorjaar. Zodra de vorst voorbij is beginnen konijnen namelijk nieuwe ondergrondse gangenstelsels en kraamkamers te graven. Ongetwijfeld ziet de zanderige toplaag langs het glooiende pad van de Nieuwe Tuin er voor konijnen veelbelovend uit. Helaas stuiten ze bij het graven keer op keer op de dieper liggende kleigrond. Dus beginnen ze maar weer op een andere plek. Vandaag heb ik de diepste gaten dichtgeharkt - en meteen van de gelegenheid gebruik

gemaakt om op deze plekken basterdklaver, dille en klaproos te zaaien.

P.S. (20 februari 2023)

En warempel, vandaag her en der verse konijnenkeutels gevonden op het graslandje. En wederom een flink aantal graafsporen. In de diepste gaten heb ik ditmaal bij het dichtharken zaden van gele mosterd, lupine en allium achtergelaten. Vermoedelijk maken de konijnen alleen tussen 17.00 's middags en 09.00 uur 's ochtends de oversteek naar het graslandje. Overdag gaat namelijk van een zevental tijdelijke parkeerplaatsen een stevige barrièrewerking uit!

February 13, 2023

RABBIT TRACKS AND TRACES

For months on end I have found no fresh rabbit droppings in De Nieuwe Tuin, let alone that I have spotted any rabbit. When reconstruction of the Jongkindstraat started in September last year bulldozers and other heavy equipment appeared in the street. The rabbits that live in the villa gardens opposite of the New Garden immediately stopped crossing over to the grasslands of the New Garden. Foraging there had apparently become too risky. Now that the work is largely complete, however, it seems that the rabbits are back. I haven't found any droppings yet, but traces of burrow digging all the more. At first I thought those holes came from a dog that is being walked here regularly (against the rules). After what I saw today, I no longer consider that plausible. At about thirty places on either side of the gravel path running through the New Garden there were holes from 5 to 20 cm deep. In the vicinity of some of those holes I also found tufts of white hair. Those hairs were much too fine and fluffy to have come from a dog. Rabbit fur, I realised, from specimens that have begun to shed their thick winter coat for a less warm spring coat. The frenetic digging must also be induced by the turn of the season. As soon as the frost is over, time has come to create new burrows and nurseries. No doubt the sandy top layer along the sloping path of De Nieuwe Tuin looks very promising for rabbits. When digging, unfortunately, they inevitably come across the deeper clay soil. So they start digging again somewhere else. Today I filled up the deepest holes with a rake - and while doing this took the opportunity to sow these spots with alsike clover, dill and poppy.

Postscript (February 20, 2023)

Today I found a lot of fresh rabbit droppings on the grassland. And quite a few traces of burrow digging as well. While filling up the holes I seeded yellow mustard, lupine and allium. Presumably the rabbits visit the grassland only between 5 p.m. and 9 a.m. During the day, seven temporary parking spaces provide a solid barrier for crossing over!

27 februari 2023

GEVLEKT LONGKRUID

Als echte schaduwplant stelt Gevlekt longkruid (*Pulmonaria officinalis*) zich vaak een beetje verdekt op. In de Nieuwe Tuin groeit de plant in de slagschaduw van de oostgevel van het Nieuwe Instituut. Dat is een flink aantal meters van de paden verwijderd, dus ik denk dat maar weinig passanten oog zullen hebben voor deze vroege voorjaarsbloeier. Toch is het een mooie meerjarige plant, waarvan de bloemen verkleuren van roze naar violet en tenslotte naar blauw. De bladeren hebben zilvergrijze vlekken. Als de plant is uitgebloeid verliezen ook de bladeren een deel van hun decoratieve pracht en gaan ze er wat ziekelijk uitzien. Zo is deze plant echter wel aan zijn naam gekomen. In vroeger tijden viel het artsen namelijk op dat de bevlekte bladeren wel wat weg hebben van ziek longweefsel. Volgens de signatuurleer van Paracelsus bestaat er verband tussen het uiterlijk van een plant en zijn geneeskrachtige werking. Geneesheren en apothekers meenden dan ook dat longpatiënten baat zouden hebben bij drankjes, zalfjes en tincturen vervaardigd van deze plant. Vandaar de Latijnse naam *Pulmonaria* (pulmo = long) *officinalis* (= geneeskrachtig). Omdat de bladeren licht behaard zijn, laten slakken de plant veelal met rust. Voor solitaire bijensoorten als de *Anthophora plumipes* (Gewone sachembij) en *Osmia rufa* (Rosse metselbij) vormen de bloemen in het vroege voorjaar een welkome bron van nectar.

27 February 2023

COMMON LUNGWORT

As a real shadow plant, common lungwort (*Pulmonaria officinalis*) is less visible than sun-loving plants. In the New Garden, the plant grows in the shadow of the east facade of the New Institute. That is quite a few metres away from the garden paths, so few passers-by will notice this early spring bloomer. Yet lungwort is a beautiful perennial, with flowers changing from pink to violet and finally to blue. The oval leaves have silver-gray spots. When the plant has finished flowering, the leaves also lose part of their decorative splendor and start looking a bit sickly. This is how this plant has earned its name. In ancient times physicians noticed that these spotted leaves look a bit like sick lung tissue. According to Paracelsus, there is a connection between the appearance of a plant and its medicinal effect. Physicians and pharmacists therefore thought that lung patients would benefit from drinks, ointments and tinctures made of this plant. Hence the Latin name *Pulmonaria* (pulmo = lung) *officinalis* (= medicinal). Because of its hairy leaves lungwort is not troubled much by slugs and snails. For solitary bee species such as *Anthophora plumipes* (hairy-footed flower bee) and *Osmia rufa* (red mason bee), the early spring flowers of lungwort are a welcome source of nectar.

6 maart 2023

VOGELS IN EN ROND DE OVERLOOPVIJVER

Tussen het Museumpark en de grote vijver van het Nieuwe Instituut ligt zoals bekend een *infinity pond*, of in goed Nederlands: een overloopvijver. Naar ik vermoed is deze vijver vooral bedoeld om meer glamour aan het Museumpark te verlenen, terwijl de overloop of waterval voor wat zuurstof en beweging in de grote vijver zorgen. Voor een rijk en biodivers dierlijk en plantaardig leven is de met marmer beklede overloopvijver niet erg geschikt. Eerlijk gezegd doet de overloopvijver me meer aan een poenerig zwembad denken. Wel zag ik vandaag twee vogels in of nabij de overloopvijver: een eenzame meerkoet (*Fulica atra atra*) en een blauwe reiger (*Ardea cinera*). Twee vogelsoorten die zich redelijk goed in stedelijk gebied weten te handhaven dankzij hun opportunistisch gedrag en aanpassingsvermogen. Ik had de indruk dat zowel meerkoet als blauwe reiger de overloopvijver als 'wachtkamer' gebruikten omdat het in de grote vijver even wat te druk was. De eenzame meerkoet zwom een beetje doelloos rond en de blauwe reiger stond voor zich uit te turen op de marmeren vijverrand. In de grote vijver was op dat moment een meerkoetenpaar druk aan het foerageren. Elders in de grote vijver stond een soortgenoot van de blauwe reiger te jagen op prooidieren. Af en toe deed hij/zij een snelle poging iets aan zijn/haar snavel te spietsen. Ik heb helaas zelf nog geen visjes in de grote vijver waargenomen maar afgaande op het gedrag van deze reiger moeten die er dus wel degelijk zijn. De reiger in de overloopvijver bleef op eerbiedige afstand. Op enig moment kreeg zijn soortgenoot hem in de gaten en werd deze voedselconcurrent prompt weggejaagd. Jaloezie om niks, want in de ondiepe overloopvijver zit absoluut geen vis. Maar ook toekijken en afwachten werd door de andere reiger niet op prijs gesteld.

6 March 2023

BIRDS IN AND AROUND THE INFINITY POND

Situated between the Museum Park and the large pond of the New Institute lies an infinity pond (in Dutch: *overloopvijver*). I suppose this marble-lined pond is mainly intended to add more glamour to the Museum Park, while the overflow or waterfall provides some oxygen and movement in the large pond. The infinity pond is not suited for a rich and biodiverse animal and plant life. To be honest, the infinity pond reminds me more of a millionaire's swimming pool. Today however I spotted two lone birds in or near the infinity pond: a coot (*Fulica atra atra*) and a blue heron (*Ardea cinera*). Both bird species are highly adaptable and opportunistic and therefore manage to survive reasonably well in urban areas. I had the impression that both coot and blue heron were using the infinity pond as a 'waiting room' because the large pond was temporarily too crowded. The lone coot swam around a bit aimlessly and the blue heron stood staring ahead on the infinity pond's edge. Meanwhile in the large pond a coot pair was busy foraging. Elsewhere in the large pond, a blue heron was hunting for prey. Every now and then it did a quick attempt at impaling something. Although I have not seen any fish in the large pond, the heron's behaviour tells me that there are. The heron on the edge of the infinity pond kept a respectful distance. At one point however it was noticed by the other, and was promptly chased away. Jealousy for nothing, because the shallow infinity pond contains absolutely no fish. But the other heron obviously did not like being watched by a possible food competitor.

20 maart 2023

GROOT EN KLEIN HOEFBLAD

Vorige week is de strook langs de Jongkindstraat eindelijk ingeplant met een meidoornhaag, een aantal heesters en een zevental vaste bodembedekkers. Bij de selectie van deze bodembedekkers heeft de Dienst Stadsinrichting van de gemeente Rotterdam erop gelet dat voldoende soorten ook wintergroen blijven, zodat de plantvakken er in geen enkel jaargetijde volkomen troosteloos bijliggen. Vier van de zeven ingeplante soorten zijn wintergroen (gevlekte dovenetel, schuimbloem, ruw parelzaad en rotsooievaarsbek), de drie overige (herfstanemoon, loodkruid en duizendknoop) niet.

Wat al deze soorten met elkaar gemeen hebben is dat ze absoluut niet op het menu van de konijnen staan die de Jongkindstraat oversteken om in de Nieuwe Tuin te foerageren. Leuk dus voor menselijke passanten en bezoekers van de Nieuwe Tuin - die geen aangevreten bodembedekkers te zien zullen krijgen - maar *bad luck* voor konijnen op zoek naar een meer gevarieerd dieet. De ingeplante vakken met bodembedekkers zijn aan de achterzijde niet ingesloten met natuurstenen banden en zullen dus te zijner tijd naadloos overlopen in de wilde begroeiing van de Nieuwe Tuin. Ik ben benieuwd hoe dat gaat uitpakken. Tot die wilde begroeiing behoren onder andere groot en klein hoefblad - twee soorten die niet wintergroen zijn maar zich eind maart al wel opzichtig beginnen te vertonen.

Van groot hoefblad (*Petasites hybridus*) breken nu vanuit de wortelstok de rozeachtige bloemhoofdjes open. Daarna komen bij deze plant pas de bladeren, die zoals de naam al zegt flink groot worden. De eerste zich ontkrullende bladeren - nog bescheiden in omvang - zijn al zichtbaar. Hoewel behorend tot een compleet ander plantengeslacht verschijnen ook bij klein hoefblad (*Tussilago farfaro*)

eerst de bloemen en vervolgens pas de bladeren. Naaktbloei wordt dat genoemd, een verschijnsel dat bij heesters trouwens veel minder uitzonderlijk is. Wat groot en klein hoefblad verder met elkaar gemeen hebben zijn de zeer lange wortelstokken. Pogingen om groot en klein hoefblad volledig uit een tuin te verwijderen zijn daarom vaak tot mislukken gedoemd. Enkele oude namen voor groot hoefblad zijn veelzeggend: allemansverdiet en pestwortel. En o ja: zowel groot als klein hoefblad staan op het menu van de konijnen, al zijn ze meer een hapje tussendoor dan een favoriet hoofdgerecht.

March 20, 2023

BUTTERBUR AND COLTSFOOT

Last week, the sidewalk flower beds of the Jongkindstraat were finally planted with a hawthorn hedge, a number of shrubs and seven species of flowering ground cover perennials. When selecting these ground cover perennials, the Rotterdam City Planning Department strongly favoured evergreen species. The flowerbeds in the Museum Park are not allowed to look desolate during the winter. Four of the seven ground cover perennials are indeed evergreens (spotted dead-nettle, heart-leaved foamflower, purple gromwell and bigroot geranium), the other three (Japanese anemone, hardy blue-flowered leadwort and Himalayan bistort) are not.

What all these cultivar species have in common is that they are absolutely not on the menu of the rabbits that cross the Jongkindstraat to forage in the New Garden. Nice for human passers-by and visitors of the New Garden - who will not be confronted with half eaten plants - but bad luck for rabbits looking for a more varied diet. The flowerbeds are only one-sided enclosed with marble pavement curbs. On the other side they are merging into the wild vegetation of the New Garden. I'm anxious to know how this will look in the long run. That wild vegetation includes butterbur and coltsfoot - two species that are not evergreens but start to show themselves at the end of March.

The pinkish flower spikes of butterbur (*Petasites hybridus*) appear from the rhizome before the leaves. Now still uncurling and modest in size, the leaves will eventually become quite large. Although belonging to a completely different plant genus, coltsfoot (*Tussilago farfaro*) also starts flowering before leaf emergence. This reversed sequence, that is much less exceptional among shrubs, is called hysteranthous. What butterbur and coltsfoot also have in common are

their very long rhizomes. Attempts to remove butterbur and coltsfoot are therefore often doomed to failure. It is telling that another popular name for butterbur is pestilence wort. And oh yes: both butterbur and coltsfoot are on the rabbit menu, although they are more of a snack than a favourite staple food.

klein hoefblad (*Tussilago farfara*)

groot hoefblad (*Petasites hybridus*)

27 maart 2023

RIETVOORN OP HET DROGE

De aanwezigheid van blauwe reigers in en rond de grote vijver van het Nieuwe Instituut maakt duidelijk dat er vis zit, schreef ik in een eerdere blog. Dat hoeft geen verbazing te wekken, want zoals bekend zijn in november vorig jaar ongeveer 1000 rietvoorns en baarzen in de vijver uitgezet, met name ter bestrijding van draadalg. Maar eenmaal uitgezet lieten die rietvoorns en baarzen zich natuurlijk niet meer zien. In de winter leven veel vissoorten namelijk een teruggetrokken bestaan. Ze zoeken de wat dieper gelegen plekken in sloten en vijvers op, waar de watertemperatuur vrij constant is en ze weinig energie hoeven te verbruiken. Maar nu het voorjaar is aangebroken worden vissen weer actief en dat weten ook vogels die graag een visje lusten. Behalve de blauwe reiger heb ik (op 13 maart) ook al een aalscholver gezien die naar vis zat te spieden op het vijverbeeld van Auke de Vries.

Enkele dagen nadien (19 maart) zag Richard van het café op het terras van het Nieuwe Instituut een vis liggen. Het dier was getuige de verwondingen duidelijk ten prooi gevallen aan een reiger maar door enig geluk niet in de vogelmaag beland. Een reiger slikt een gevangen vis doorgaans pas in als de kop van de prooi richting het keelgat staat. Als dat niet het geval is wordt de vis opgeworpen en opnieuw in de tang genomen. Dat is hier dus waarschijnlijk misgegaan. De vis in kwestie is een rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*). De rode buik-, aars- en staartvinnen, de bleekgele ogen en het aantal schubben op de zijstreep laten daar geen misverstand over bestaan. Richard heeft de rietvoorn, die nog leefde, weer terug in de vijver gezet. Na een halve minuut op krachten te zijn gekomen zwom de vis weer weg.

Vandaag vond ik zelf ook een vis op het terras van het Nieuwe Instituut, al resteerde daarvan alleen nog het skelet. Mijn vis kan duidelijk niet ten prooi gevallen zijn aan een reiger of aalscholver, aangezien die hun prooi heel inslikken en niet netjes van de graat afkluiven. Klein raadsel dus: hoe is deze vis aan zijn einde gekomen en wie heeft hij tot voedsel gediend?

March 27, 2023

RUDD ON TERRACE DECK

The presence of blue herons in and around the large pond of the New Institute makes it clear that there must be fish, I wrote in an earlier blog. This should not come as a surprise, because in November last year about 1000 rudd and perch were released in the pond, mainly to combat filamentous algae. But once released, those rudds and perches of course immediately disappeared. In winter, many fish species live a secluded life. They seek out deeper places in ditches and ponds, where the water temperature is fairly constant and they need to use little energy. But now that spring has arrived, fish are becoming active again. Birds that like to eat fish know this. In addition to the blue heron, I also saw a cormorant spying for fish, sitting on the pond statue of Auke de Vries (March 13).

A few days later (March 19) Richard from the café saw a fish lying on the terrace deck of the Nieuwe Instituut. Judging by its injuries, the animal had clearly fallen prey to a heron, but by any luck did not end up in the bird's stomach. A heron usually swallows a fish headfirst, so it will slide down the throat smoothly. If a fish is not caught in the right position it is thrown up in the air and caught again. That is probably what went wrong here. The fish is a common rudd (*Scardinius erythrophthalmus*). The red pelvic, anal and caudal fins, the pale yellow eyes and the number of scales on the lateral stripe leave no room for misunderstanding. Richard put the rudd, which was still alive, back in the pond. After half a minute of gaining strength, it swam away.

Today I also found a fish on the terrace deck, or rather its skeleton. This fish clearly couldn't have fallen prey to a heron or cormorant, as these birds swallow their prey whole and don't eat it off the bone. So here's the question, then: how did this fish come to its end and who did it serve as food?

11 en 17 april 2023

BROEDENDE CANADESE GANS

De verhalen deden al de ronde. Een paar agressieve Nijlganzen zou het terras onveilig maken. Een ervan zou een medewerker van het café zelfs hebben aangevallen. Een ander zou in een plantenbak zitten te broeden. Zelf maar eens poolshoogte gaan nemen. Want de Nijlganzen die in januari en februari nog in en rond de grote vijver van het Nieuwe Instituut verbleven, had ik al wekenlang niet meer gezien. Zouden zij zijn teruggekeerd of zou een ander stel hun plaats hebben ingenomen?

Misverstand 1: de Nijlganzen bleken grote Canadese ganzen (kortweg Canadaganzen) te zijn. Ze dobberden rustig op het water en lieten zich tamelijk gemakkelijk benaderen. Ze bliezen eerst wat ter afschrikking maar daar bleef het bij. Ik kon ze van een meter of twee afstand fotograferen. In een plantenbak op het terras trof ik een legsel aan van vier eieren, enigszins gecamoufleerd met dood plantenmateriaal. Het paar liet gedwee toe dat ik het legsel inspecteerde. Misverstand 2: van broeden was nog geen sprake. Pas als alle eieren gelegd zijn vangt de broed aan, zodat de eieren allemaal gelijktijdig uitkomen. Aangezien het vrouwtje van de Canadagans (*Branta canadensis*) vier tot acht eieren legt, viel te verwachten dat de broed binnen enkele dagen zou aanvangen.

Toen ik een week later weer het terras bezocht bleek dat inderdaad het geval. Ditmaal bleken de ganzen minder gedwee. Toen ik te dicht bij het nest kwam richtte de broedende gans zich op, blies en spreidde haar vleugels. Daardoor werd wel goed zichtbaar dat het broedsel uit zes eieren bestond. Om het ganzenpaar wat meer privacy te gunnen en het risico op confrontaties met terrasbezoekers te minimaliseren, heb ik rondom de plantenbak met het ganzennest wat

andere plantenbakken geplaatst. Hopelijk is die buffer afdoende. Half mei komen, als alles goed gaat, de eieren uit.

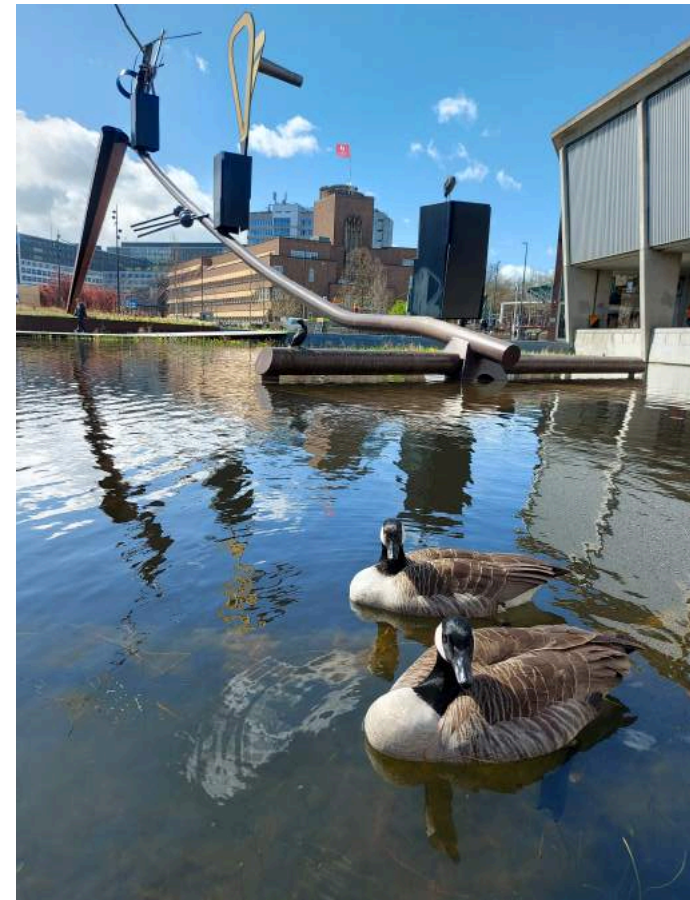
April 11 and 17, 2023

HATCHING CANADA GOOSE

Stories were doing the rounds. A pair of aggressive Egyptian geese would make the terrace of the New Institute unsafe. One of them would have attacked an employee of the cafe. Another would be hatching in a planter. So I decided to take a look myself. I had not seen the Egyptian geese for weeks since their appearance in the large pond in January. Would they have returned or would another pair have taken their place?

Misconception 1: the Egyptian geese turned out to be Canada geese. They floated calmly on the water and could be approached fairly easy. At first they blew a little to deter me, but they soon accepted my presence. I could take a picture of them from a metre or two away. In a planter on the terrace I found a clutch of four eggs, scarcely camouflaged with dead plant material. The pair meekly allowed me to inspect the clutch. Misconception 2: there was no question of hatching yet. Only when the female Canada goose (*Branta canadensis*) has finished laying eggs hatching will start, so that all eggs hatch at the same time. Since the Canada goose lays four to eight eggs, hatching was not far off though.

When I visited the terrace again a week later, that was indeed the case. This time the geese turned out to be less docile. When I got too close to the nest the female goose stood up, blew and spread her wings. Which offered me a glimpse of the nest, consisting now of six eggs. To give the geese a little more privacy and to minimise the risk of a confrontation with terrace visitors, I have placed some other planters around the planter with the nest. Hopefully that buffer is sufficient. If all goes well the eggs hatch in mid-May.

OPEN PLEKKEN EN OLIFANTENPAADJES

Lege plekken in een tuin blijven doorgaans niet lang leeg. De natuur zorgt er zelf wel voor dat die plekken met planten worden opgevuld. Alleen zijn die planten vaak meer van hetzelfde en de vraag is of dat wenselijk is. Vanuit het oogpunt van biodiversiteit en attractiviteit zal het antwoord op die vraag nee luiden. Wie voor de meest robuuste tuin mogelijk gaat, zal voor het laissez-faire standpunt kiezen. In de Nieuwe Tuin is het een beetje schipperen tussen beide uitersten. In principe wordt de natuur de vrije hand gelaten maar als bepaalde soorten erg gaan woekeren wordt ingegrepen. Zo zijn de afgelopen weken enkele plekken in de Nieuwe Tuin ontdaan van brandnetel en akkerdistel, twee stikstofminnende planten die een sterke opmars vertonen in vergelijking met vorig jaar. Ook is het nodige groot hoefblad uitgestoken om te voorkomen dat deze soort zich uitbreidt naar de plantvakken aan de Jongkindstraat. Die plantvakken, aangelegd op enkele voormalige parkeerplaatsen en halverwege maart ingeplant, hebben een ondergrond die matig tot slecht doorwatert. Daardoor lagen de plantvakken er in de relatief natte aprilmaand vaak drassig bij. Groot hoefblad houdt daar wel van dus vond ik het verstandig om een open bufferzone te creëren die de aanplant in de plantvakken beschermt tegen het opdringerige hoefblad.

Helemaal op de hoek van de Nieuwe Tuin, tussen het informatiebord en de slagboom, lag een nog braakliggend puntje land. Op de plantjesdag van een volkstuinvereniging in Blijdorp en bij een biologische kwekerij in Boskoop heb ik diverse vaste planten gekocht voor dit stukje tuin, waaronder lievevrouwebedstro (*Galium odoratum*), smeerwortel (*Symphytum grandiflorum*), paarse morgenster (*Tragopogon porrifolius*), gele dovenetel (*Lamium galeobdolon*) en wilde cichorei (*Cichorium intybus*).

Omdat medewerkers van het Nieuwe Instituut de neiging hebben langs de slagboom van de oprijlaan heen te lopen, waren links en rechts van de slagboom twee olifantenpaadjes ontstaan. Eén van die olifantenpaadjes heb ik afgegrensd met de aanplant van enkele gaspeldoorns (*Ulex europaeus*) en egelantiers (*Rosa rubiginosa*). Hopelijk zullen medewerkers van het Nieuwe Instituut nu uitsluitend nog het andere olifantenpaadje benutten. De toplaag van het stukje tuin tussen slagboom en informatiebord is trouwens tevens ingeharkt met allerlei zaden. Wellicht dat ook hiervan nog het nodige zal ontkiemen.

Op een andere open plek in de tuin zijn een vijftal hondsrozen (*Rosa canina*) geplant. Ook deze ingreep is zowel bedoeld ter verhoging van de soortenrijkdom als ter afgrenzing van een minder gewenst olifantenpaadje. Dat paadje loopt van de driesprong in de tuin naar de zitbanken op de Jongkindstraat. Mijn gevoel zegt me dat de aangeplante hondsrozen een reële kans lopen te worden vertrapt door bezoekers van de Nieuwe Tuin die toch de kortste weg willen nemen naar de betreffende zitbanken. Als slechts een paar van de aangeplante hondsrozen weten stand te houden en tot wasdom komen ben ik echter al gelukkig, omdat die dan het zicht op de zitbanken enigszins zullen ontnemen. Mijn verwachting is dat door die verminderde zichtbaarheid het vlieg wiel vanzelf de andere kant zal gaan opdraaien: minder bezoekers zullen het olifantenpaadje kiezen waardoor de hondsrozen alleen maar beter zullen groeien, het zicht op de zitbanken nog meer wordt ingeperkt en het paadje uiteindelijk in onbruik raakt.

May 4, 2023

EMPTY SPACES AND ELEPHANT TRAILS

Empty spaces in a garden usually do not remain empty for a long time. Nature itself will ensure that those spaces are filled with plants. However, those plants are often more of the same and the question is whether that is desirable. From the point of view of biodiversity and attractiveness, the answer to that question will be no. Those who go for the most robust garden possible will opt for the laissez faire principle. In the New Garden it is a bit of a compromise between the two extremes. In principle, nature is given a free hand, but if certain plant species start to proliferate too much, action is taken. In recent weeks, for example, some spaces in the New Garden have been cleared of nettle and creeping thistle, two nitrogen-loving plants that are showing a strong advance compared to last year. Another intervention was the uprooting of a number of large butterburs, to prevent this species from spreading to the flower beds along the Jongkindstraat. These flowerbeds, situated on some former parking places and planted in mid-March, have a poorly drained subsoil. Because of the rainy last few weeks these flower beds were often soggy, a circumstance that butterbur likes very much. That is why I decided to create an open buffer zone that protects the new plants in the flowerbeds against the intrusive butterbur.

At one corner of the New Garden, between the information board and the automatic vehicle barrier, was a small wedge of barren land. At an allotment garden plant sale in Rotterdam Blijdorp and at an organic nursery in Boskoop, I bought various perennials for this empty space. These included sweet woodruff (*Galium odoratum*), creeping comfrey (*Symphytum grandiflorum*), purple salsify (*Tragopogon porrifolius*), yellow archangel (*Lamium galeobdolon*) and common chicory (*Cichorium intybus*). Because some employees of the New Institute

are used to bypass the vehicle barrier on the driveway on foot or by bicycle, elephant paths have arisen to the left and right of this barrier. I closed off one of those paths by planting some gorse shrubs (*Ulex europaeus*) and sweetbriar roses (*Rosa rubiginosa*). Hopefully, employees of the New Institute from now on will only make use of the other elephant path. The top layer of the wedge of garden between the vehicle barrier and the information board has also been raked in with various seeds. Possibly some of these will germinate and further contribute to the garden's biodiversity.

In another empty space of the garden I have planted five dog roses (*Rosa canina*). This intervention is also intended both to increase biodiversity and to close off a less desirable elephant path. That path runs from the Y junction in the garden to the benches on the Jongkindstraat. Of course some of the planted dog roses run a real risk of being trampled by visitors to the New Garden who still want to take the shortcut to the benches. But if a few of the dog roses manage to survive and start growing, I will be very happy. For these growing dog roses will somewhat obscure the view of the benches. I expect that this reduced visibility will automatically turn the flywheel in the other direction: fewer visitors will choose the elephant path, so that the dog roses will only grow better, the view of the benches will be even more obscured and the path will eventually fall into disuse.

6 Juni 2023

BLOEMENWEIDES EN DROOGTESTRESS

Voorafgaand aan de heraanleg van de Nieuwe Tuin is met de gemeente Rotterdam afgesproken dat de tuin een eigen gezicht en herkenbaar karakter zou mogen houden binnen het geheel van het vernieuwde Museumpark. Die herkenbare identiteit zou bij uitstek tot expressie mogen komen in de wilde bloemenweides langs de gravelpaden. Vorige zomer werden die bloemenweides sterk gedomineerd door koolzaad (*Brassica napus*) en uitstaande melde (*Atriplex patula*). Die combinatie van geel en grijsgroen oogde niet verkeerd maar was wel wat saai en eentonig. Om te bespoedigen dat de bloemenweides een wat kleuriger en gevarieerder aanzien zouden krijgen werd in 2022 flink wat uitstaande melde weggetrokken voordat dit in het zaad kwam. Daardoor zouden in 2023 vanzelf andere wilde bloemen een kans krijgen, zo was de gedachte. Mede dankzij het relatief natte voorjaar is dat inderdaad gebeurd. Veel zaden uit het “bodemarchief” zijn de afgelopen maanden ontkiemd en snel opgegroeid tot planten. In de afgelopen twee weken zijn heel veel soorten ineens gaan bloeien. Om er slechts een paar te noemen: fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*), dagkoekoeksbloem (*Silene dioica*), margriet (*Leucanthemum vulgare*), groot kaasjeskruid (*Malva sylvestris*), slangenkruid (*Echium vulgare*) en klaproos (*Papaver moeas*).

De aangevoerde grond voor de twee formele plantvakken langs de Jongkindstraat blijkt eveneens allerlei zaden te bevatten. Ook die zijn de afgelopen maanden ontkiemd. De meest opvallende soorten die hier tot wasdom komen zijn kamille (*Matricaria chamomilla*) en perzikkruid (*Persicaria maculosa*). Omdat deze onkruiden veel sneller groeien dan de bodembedekkers die hier in maart zijn geplant, is begonnen met het wieden van de twee plantvakken. Dat geeft een wat dubbel gevoel. Om relatief traag groeiende cultivars als gevlekte

dovenetel (*Lamium maculatum* ‘Roseum’), schuimbloem (*Tiarella cordifolia*) en ooievaarsbek (*Geranium macrorrhizum* ‘Ingwersen’s Variety’) een kans te geven moet de veel robuustere kamille het loodje leggen. En waarom het wilde perzikkruid ongewenst verklaren en de nauw verwante adderwortel (*Persicaria bistorta* ‘Superba’) alle ruimte geven?

Daar komt nog bij dat kamille en perzikkruid nauwelijks of veel minder last hebben van droogtestress dan de meeste cultivars, die vanwege hun oppervlakkige potbeworteling regelmatig moeten worden bewaterd. Met de mogelijk droge zomermaanden voor de boeg is de keuze voor cultivars ten koste van kamille en perzikkruid discutabel. Een andere gewetensvraag die zich bij het wieden van de twee formele plantvakken opdringt is hoe “vloeiend” de grens met de wilde bloemenweides moet worden vormgegeven: tot waar mogen de soorten uit de bloemenweides oprukken en tegen wat voor inspanningen (en dus kosten) moeten de cultivars worden beschermd? Als een mogelijk opstapje naar een plantenborder met een wat vloeiender verloop heb ik in de formele plantvakken bewust hier en daar wat kamille en perzikkruid laten staan.

June 6, 2023

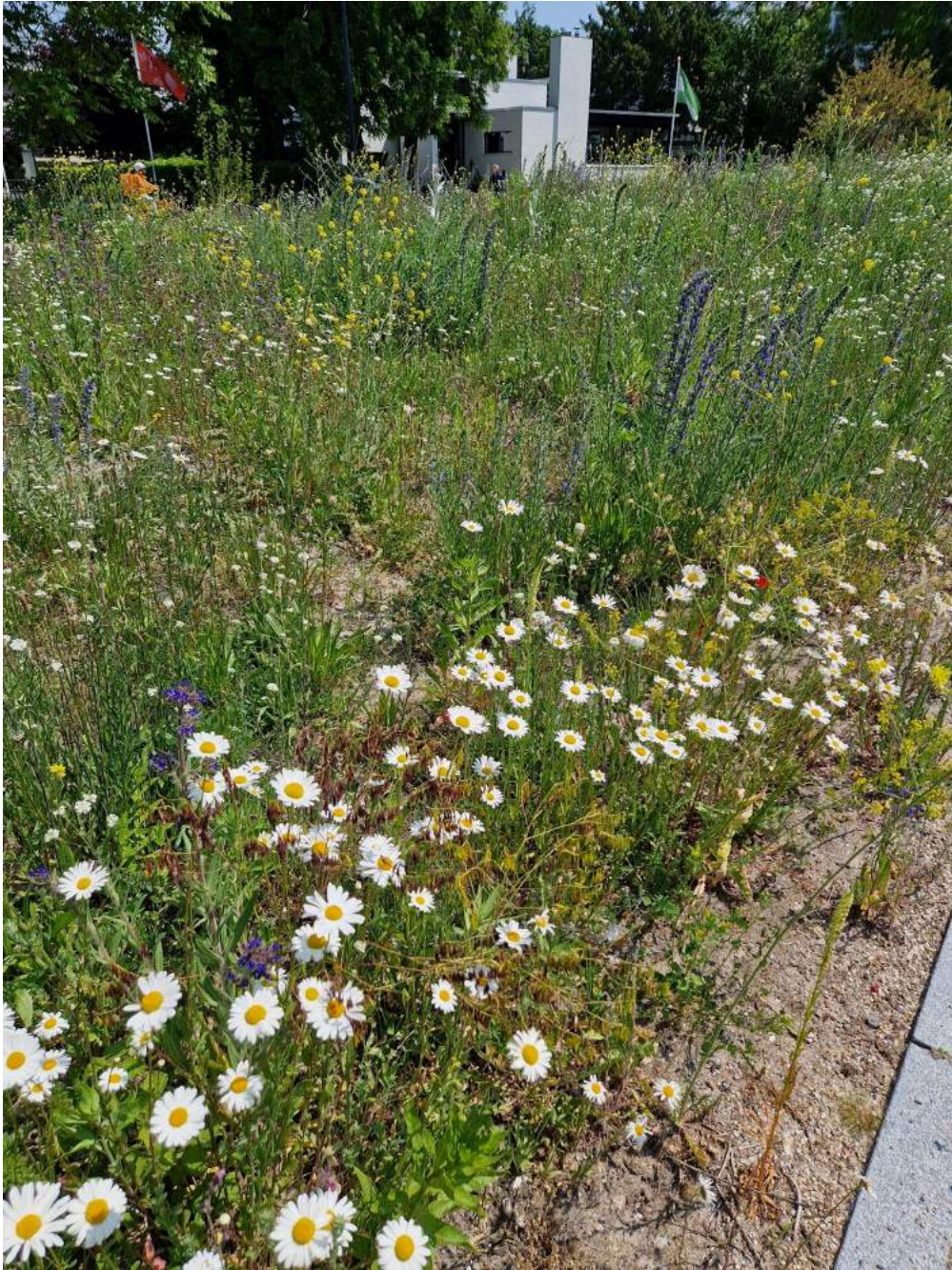
FLOWER MEADOWS AND DROUGHT STRESS

Prior to the reconstruction of the New Garden, the New Institute and the municipality of Rotterdam agreed that it should retain a recognizable identity within the whole of the renovated Museum Park. This recognizable identity should ideally be expressed in the wild flower meadows along the gravel paths. Last summer those flower meadows were strongly dominated by rapeseed (*Brassica napus*) and spear saltbush (*Atriplex patula*). That combination of yellow and gray-green didn't look bad, but it was a bit too much of the same. As a more varied colour scheme was desirable, a lot of saltbush was removed in 2022 before it got into seed. The idea was that other wildflowers would then automatically have a chance in 2023. Also because of the relatively wet spring, this has indeed happened. Many seeds from the "soil archive" have germinated in recent months and quickly grown into plants. In the past two weeks, many species have suddenly started blooming. To name just a few: cow parsley (*Anthriscus sylvestris*), red campion (*Silene dioica*), ox-eye daisy (*Leucanthemum vulgare*), mallow (*Malva sylvestris*), viper's bugloss (*Echium vulgare*) and poppy (*Papaver moeas*).

The topsoil that was deposited in the new flower beds along the Jongkindstraat contained all kinds of wild seeds as well. These seeds have also germinated in recent months. The most striking wild species that start to fester in the new flowerbeds are chamomile (*Matricaria chamomilla*) and redshank (*Persicaria maculosa*). Because chamomile and redshank grow much faster than the ground cover cultivars that were planted here in March, weeding of the two flowerbeds was deemed necessary. I do have some reservations about this weeding. That the robust chamomile has to give way to relatively slow-growing cultivars as spotted deadnettle (*Lamium maculatum* 'Roseum'), foam flower (*Tiarella cordifolia*) and cranesbill

(*Geranium macrorrhizum* 'Ingwersen's Variety') feels unnatural. And why should wild redshank be weeded at the expense of a closely related bistort cultivar (*Persicaria bistorta* 'Superba')?

On top of that chamomile and redshank hardly, or to a much lesser extent, suffer from drought stress than most cultivars. Because of their superficial pot rooting system, cultivars need to be watered regularly. With some dry (or very dry) summer months ahead, cherishing cultivars at the expense of chamomile and redshank seems a bit unwise. Another question regarding the two flowerbeds is how the border with the wildflower meadows should be shaped. To what degree are wild species from the flower meadows allowed to advance in the flowerbeds and at what effort (and therefore cost) should a strict border be maintained? As a stepping stone to a more free flowing border, I deliberately left some chamomile and redshank in the formal flower beds.

perzikkruid (*Persicaria maculosa*) en
adderwortel (*Persicaria bistorta* 'Superba')

13 juni 2023

WEGDISTEL

In de zanderige duinvegetatie langs de oprijlaan van het Nieuw Instituut zijn de wegdistels (*Onopordum acanthium*) tot bloei gekomen. Vorig jaar waren deze zilvergrijze planten nog vrij bescheiden van omvang. Maar thans, in hun tweede en laatste levensjaar, zijn het meer dan manshoge verschijningen geworden met forse, kandelaarvormige vertakkingen. In Nederland is de wegdistel, die oorspronkelijk uit Centraal-Europa en Centraal-Azië komt, geen algemeen voorkomende plant. Behalve in het duingebied wordt de wegdistel alleen in het rivierengebied en Zuid-Limburg aangetroffen. Verder blijkt de plant een zekere voorkeur te hebben voor stenige spoorwegtaluds. De wegdistels hebben de Nieuwe Tuin niet op eigen kracht bereikt maar zijn hier in het voorjaar van 2022 gezaaid. Al valt niet helemaal uit te sluiten dat sommige planten ontkiemd zijn uit zaden uit het bodemarchief. Want ook in de “oude” Nieuwe Tuin (2015-2021) stonden al een paar wegdistels. Zaden van de wegdistel blijven tot wel zes jaar kiemkrachtig.

Als sierplant heeft de wegdistel ook zijn weg naar (grote) tuinen en parken gevonden. Wegdistels die uit tuinen zijn ontsnapt (“tuinvlieders”) vormen inmiddels op sommige plekken in Noord-Amerika, Zuid-Amerika en Australië beschouwd als problematische exoten. In Duitsland en Frankrijk heet de plant overigens ezelsdistel (*Eselstdistel*, *Chardon aux ânes*), wat verwijst naar de geslachtsnaam *Onopordum*. Die geslachtsnaam is afgeleid van de Griekse woorden *onos* (ezel) en *pordè* (scheet). De Romeinse schrijver Plinius de Oudere tekende in diens *Naturalis historia* op dat de plant bij ezels winderigheid zou veroorzaken.

June 13, 2023

COTTON THISTLE

Some cotton thistles (*Onopordum acanthium*) have blossomed in the sandy dune vegetation along the driveway of the New Institute. Last year these silver-gray biennial plants were still quite modest in size. But now, in their second and last year of life, they have become more than man-sized with strong, candelabra-shaped branches. The cotton thistle, which originates from Central Europe and Central Asia, is not a common plant in the Netherlands. Except in the dune system, cotton thistles are mainly found in the fluvial landscapes in the middle of the Netherlands and Limburg. Furthermore, the plant has a certain preference for stony railway embankments. The cotton thistles did not reach the New Garden on their own, but were sown here in the spring of 2022. Although it cannot be completely ruled out that some of the present plants have germinated from the soil-stored natural seed archive. Because there were already a few cotton thistles in the “old” New Garden (2015-2021). Seeds of the cotton thistle remain viable for up to six years.

As an ornamental plant, the cotton thistle has also found its way into (large) gardens and parks. In some places in North America, South America and Australia “garden escapee” cotton thistles are considered to be problematic invasive exotics. In Germany and France, the plant is called donkey thistle (*Eselstdistel*, *Chardon aux ânes*), which refers to the genus name *Onopordum*. That genus name is derived from the Greek words *onos* (donkey) and *pordè* (fart). The Roman writer Pliny the Elder noted in his *Naturalis historia* that the plant would cause flatulence in donkeys.

10 juli 2023

WATERLELIES

Op het eerste gezicht lijken de waterplanten in de vijvers van het Nieuwe Instituut best te gedijen. Toch zijn enkele soorten, een jaar nadat ze zijn geplant, reeds nagenoeg verdwenen. Ik denk dan met name aan de inheemse zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) en de uitheemse Kaapse waterlelie (*Aponogeton distachyos*). Vermoedelijk zijn deze planten verstikt door de explosieve groei van draadalg. Verstikt wil in dit geval zeggen: verstoken van voldoende licht. Gelukkig doet het draadalgprobleem zich vooral voor in de ondiepere gedeelten van de vijvers. De waterplanten in de diepere gedeelten van de vijver ondervinden geen lichtconcurrentie van draadalg en doen het daarom prima. Dat is bijvoorbeeld te zien aan de bloeiende waterlelies, waarvan ik er vandaag zo'n veertig heb geteld in twee variëteiten: de rode *Nymphaea* 'Attraction' en de witte *Nymphaea* 'Gladstoniana'.

De Attraction is een cultivar die in 1910 op het bedrijf van de Franse kweker Joseph Bory Latour-Marliac (1830-1911) is ontstaan uit kruisingen tussen verschillende wilde waterlelies, waaronder waarschijnlijk de *Nymphaea alba*. De kwekerij van Latour-Marliac in Le Temple-sur-Lot (ten zuidoosten van Bordeaux) was vermoedelijk de eerste ter wereld (1875) die zich speciaal op waterlelies toellegde. Claude Monet bezocht een stand van de kwekerij op de Wereldtentoonstelling van 1889 in Parijs. Enkele jaren later kocht Monet voor zijn eigen vijver in Giverny enkele waterlelies van Latour-Marliac, die hij vervolgens meermaals in verf vereeuwigde. Overigens bestaat de kwekerij in Le Temple-sur-Lot nog steeds. Van de bijna 80 variëteiten die door de grondlegger zijn ontwikkeld worden er vandaag de dag nog altijd 54 gekweekt en verhandeld.

De Gladstoniana is een kruising van de Noord-Amerikaanse *Nymphaea tuberosa* en de Euraziatische *Nymphaea alba*. Deze variëteit is in 1897 spontaan ontstaan in één van de vijvers van George Richardson, een waterleliekweker uit Lordstown, Ohio. De kwekerij van Richardson, kort na 1880 gesticht, gold decennialang als de Amerikaanse tegenhanger van die van Latour-Marliac. In zijn catalogus uit 1898 preeft Richardson de Gladstoniana aan als "één van de beste waterlelies, zo niet de beste, waterlelie die ik ooit heb geïntroduceerd". De naam Gladstoniana is een eerbetoon aan de liberale Britse staatsman William Gladstone (1809-1898).

July 10, 2023

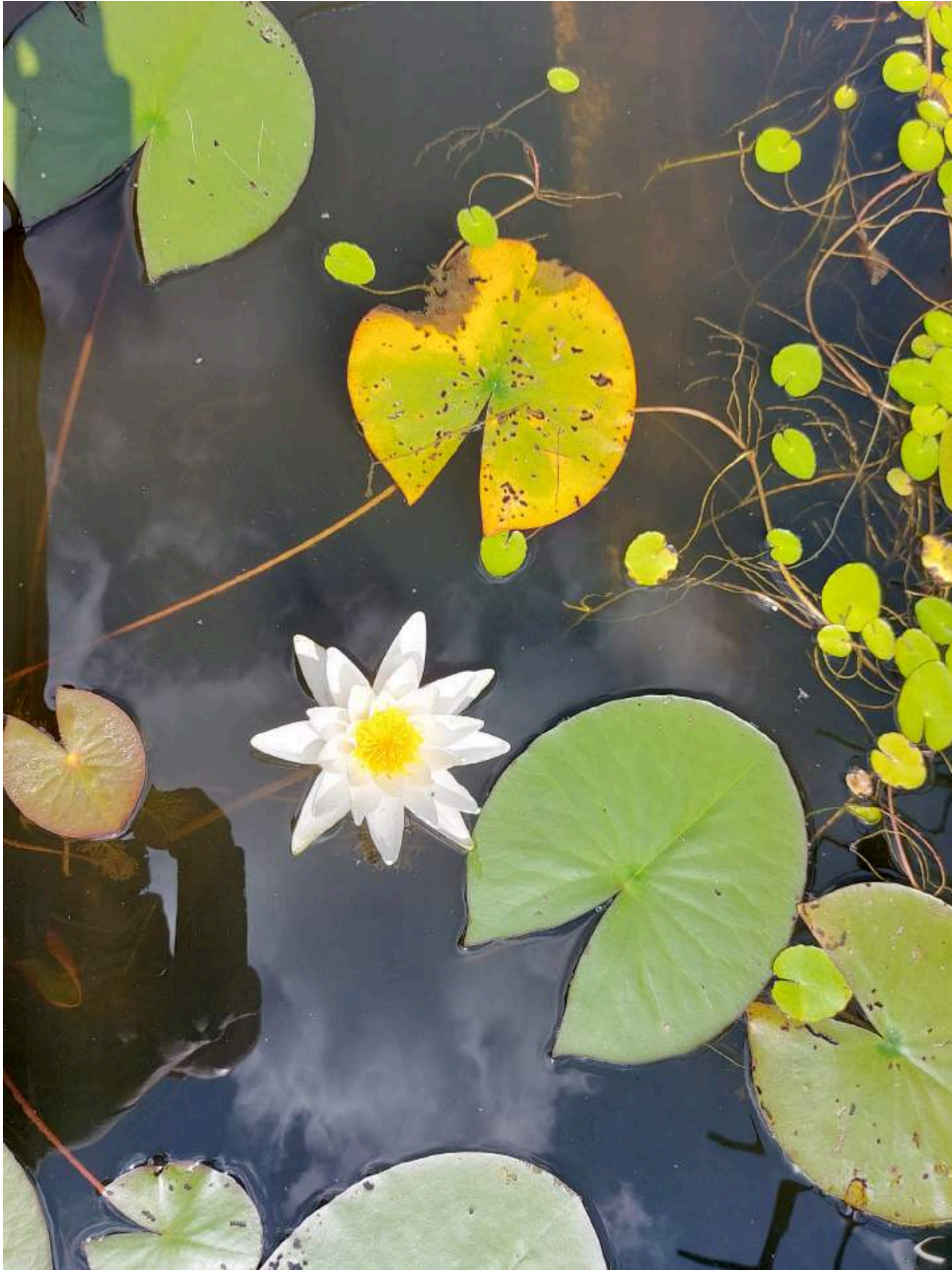
WATER LILIES

At first glance, the water plants in the ponds of the New Institute seem to thrive. Yet some species have almost disappeared a year after they have been planted. I am thinking in particular of the native flowering rush (*Butomus umbellatus*) and the exotic water hawthorn (*Aponogeton distachyos*). These plants have probably been suffocated by the explosive growth of filamentous algae. Suffocated in this case means: deprived of sufficient light. Fortunately, the filamentous algae problem mainly occurs in the shallower parts of the ponds. Water plants in the deeper parts of the pond experience no light competition from filamentous algae and are therefore doing fine. This can be seen, for example, in the blooming water lilies, of which I counted about forty today in two varieties: the red *Nymphaea* 'Attraction' and the white *Nymphaea* 'Gladstoniana'.

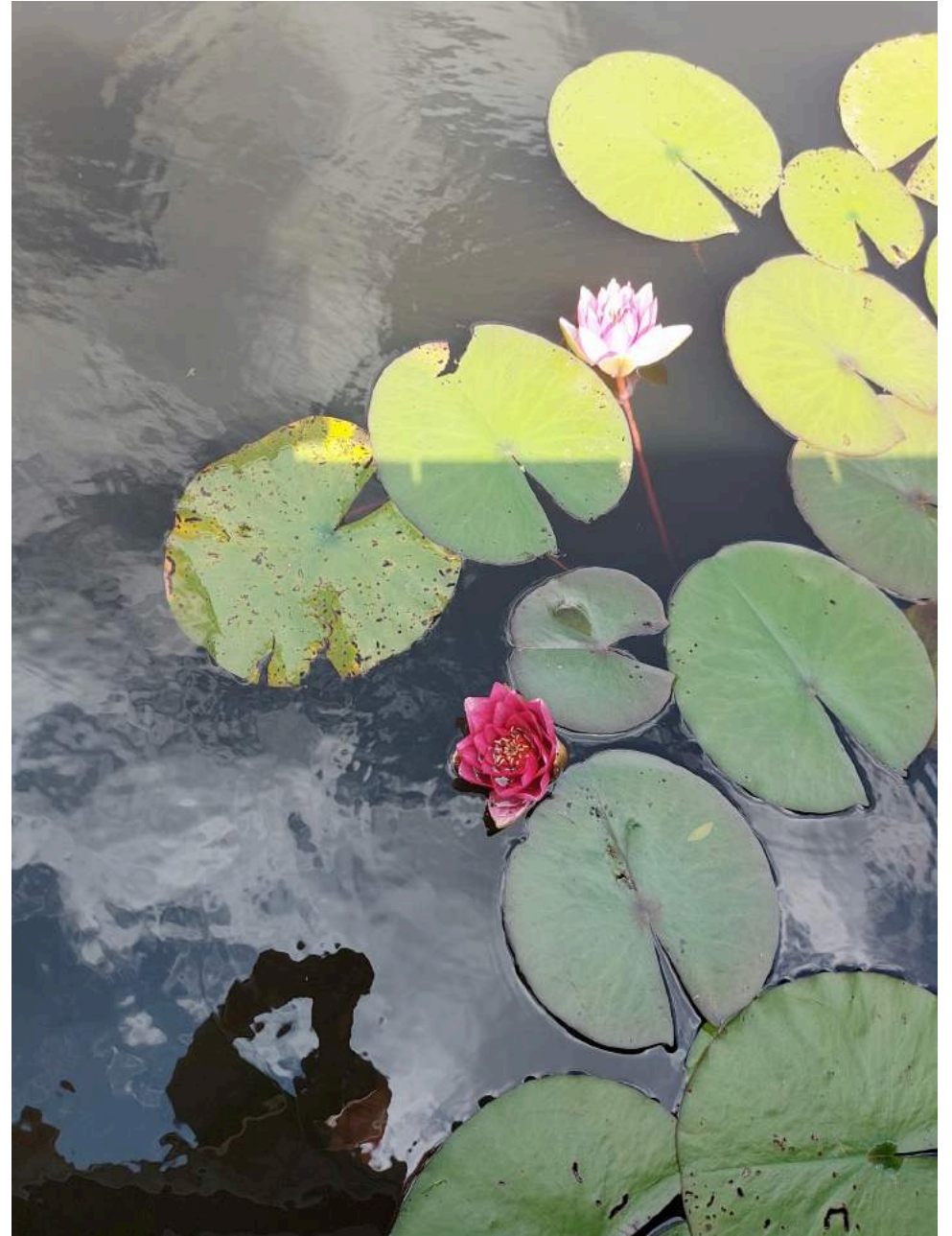
The Attraction is a hybrid that originated in 1910 at the nursery of Joseph Bory Latour-Marliac (1830-1911) from crosses between several wild water lilies, probably including the *Nymphaea alba*. Latour-Marliac's nursery in Le Temple-sur-Lot (southeast of Bordeaux) was probably the first in the world (1875) that specialized in water lilies. Claude Monet visited the stand of Latour-Marliac at the 1889 World Exhibition in Paris. A few years later, Monet bought some plants from Latour-Marliac for his own pond in Giverny, which he then immortalized in his famous water lily paintings. The water lily nursery in Le Temple-sur-Lot still exists. Of the nearly 80 varieties developed by its founder, 54 are still grown and traded today.

The Gladstoniana is a cross between the North American *Nymphaea tuberosa* and the Eurasian *Nymphaea alba*. This variety originated spontaneously in 1897 in one of the ponds of George Richardson, a water lily breeder from Lordstown, Ohio. Richardson's nursery,

founded shortly after 1880, was for decades the American counterpart of that of Latour-Marliac. In his 1898 catalog, Richardson praised the Gladstoniana as "one of, if not the best water lily I ever introduced". The name Gladstoniana is a tribute to the liberal British statesman William Gladstone (1809-1898).

Nymphaea 'Gladstoniana'

Nymphaea 'Attraction'

24 juli 2023

DRUIVENSTOK

Vorig jaar telde Nederland zo'n 165 serieuze wijnbouwbedrijven. Gezamenlijk produceerden die 9.837 hectoliter wijn. De meeste Nederlandse wijngaarden bevinden zich in Zuid-Limburg, het Gelders Rivierengebied en de Achterhoek. Het totale Nederlandse wijnbouwareaal omvat 275 hectare. Als we de wijnoogst delen door het areaal blijkt dat elke hectare in 2022 goed was voor gemiddeld 3.577 liter wijn. Dat zijn 4.769 flessen van 75 centiliter. Nooit eerder was de Nederlandse wijnoogst zo hoog. Dat was vooral te danken aan de droge, warme en zonnige zomer van 2022. Volgens berekeningen van het KNMI was 2022 met 2.233 zonuren het zonnigste jaar ooit sinds de systematische klimaatmetingen in Nederland begonnen.

Aanvankelijk, in de jaren zeventig, werden er in Nederland alleen witte druivenrassen als Müller-Thurgau, Auxerrois en Riesling geteeld. Al snel kwam daar de Pinot Gris (ook wel Pinot Grigio of Grauburgunder) bij, een ras waarvan de blauwgrijze schillen zo weinig pigment bevatten dat de wijn er hooguit amberkleurig van wordt. Sinds de millenniumwisseling neemt het areaal blauwe druivenrassen in Nederland gestaag toe, met de Regent als duidelijke koploper. Dit van oorsprong Duitse druivenras is vroegrijpend en redelijk bestand tegen meeldauw en schimmel – en daarmee ideaal voor een nog altijd relatief nat wijnbouwland als Nederland. Naarmate klimaatzones echter opschuiven en Nederland droger wordt, zullen ook blauwe druivenrassen als Pinot Noir, Cabernet Sauvignon en Merlot terrein winnen, zo is de verwachting.

Op het terras van het Nieuwe Instituut staat sinds 2016 een wijnstok (*Vitis vinifera*) van het blauwe druivenras Purpurea in een zwarte kunststof kuip. Het lijkt erop dat de plant het best naar zijn zin heeft

want er verschijnen al een jaar of drie druiventrosjes aan. Eigenlijk is het tijd om de wijnstok te verplaatsen naar de volle grond van de Nieuwe Tuin en hem daar tot verdere wasdom te laten komen. De volgende keuze die zich dan aandient is snoeien of niet, wat in andere woorden betekent: gaan we voor een wijnstok die zoveel mogelijk druiven oplevert of laten we de plant ongemoeid verwilderen? Dat laatste past het beste bij het beheersregime en het totaalbeeld van de Nieuwe Tuin. Al zou het natuurlijk leuk zijn om in het café van het Nieuwe Instituut ooit een wijn uit eigen tuin te kunnen schenken. Maar dan is één wijnstok niet genoeg – en zeker niet van deze variëteit. Want de Purpurea is een typische sierdruif die vooral vanwege de paarsrode bladeren wordt gewaardeerd. De druiven zijn eetbaar maar niet bijzonder geschikt om wijn van te maken. De schilletjes van de Purpurea druif zijn namelijk nogal bitter.

July 24, 2023

GRAPEVINE

Last year, the Netherlands had about 165 commercial winemakers. Together they produced 9,837 hectolitres of wine. Most Dutch vineyards are located in South Limburg, the Gelders river landscape and the Achterhoek. Total winegrowing acreage in the Netherlands is 275 hectares. Dividing output by acreage, each hectare in 2022 was good for an average of 3,577 litres of wine. That is 4,769 bottles of 75 centilitres. Never before Dutch wine yield has been that high. This was mainly due to the dry, warm and sunny summer of 2022. With 2,233 hours of sunshine, 2022 was the sunniest year ever since systematic climate measurements began by the Royal Netherlands Meteorological Institute (KNMI).

Initially, in the 1970s, only white grape varieties such as Müller-Thurgau, Auxerrois and Riesling were grown in the Netherlands. Soon, the Pinot Gris (also known as Pinot Grigio or Grauburgunder) was added, a grape variety with a blueish grey skin that contains so little pigment that the resulting wines are amber at the most. Since the turn of the millennium, the acreage of blue grape varieties in the Netherlands has been steadily increasing, with the Regent as the clear favourite. This grape variety, originally from Germany, is early maturing and reasonably resistant to moulds, making it ideal for a still relatively wet winegrowing country as the Netherlands. However, as climate zones shift and the Netherlands becomes drier, it is expected that blue grape varieties such as Pinot Noir, Cabernet Sauvignon and Merlot will also gain ground.

Since 2016, a grapevine (*Vitis vinifera*) of the variety Purpurea has been on the terrace of Het Nieuwe Instituut in a black plastic tub. It seems that the plant is doing fine because it has been producing

clusters of blue grapes for about three years now. Actually the time has come to replant the vine somewhere in the open ground of the New Garden. The next choice that presents itself is pruning or not, which in other words means: do we go for a vine that yields as many grapes as possible or do we let the vine grow undisturbed? The latter fits best with the management regime and the overall picture of the New Garden. Although it would of course be nice if the café of the Nieuwe Instituut could one day serve a wine from its own garden. But then one vine is not enough – and certainly not of this variety. Because Purpurea is a typical ornamental grapevine that is especially appreciated for its purple-red leaves. The grapes are edible but not particularly suitable for winemaking because the skins are rather bitter.

31 juli 2023

CARIBISCHE OF AZIATISCHE SPINLELIE?

Een bezoeker met Antilliaanse roots werd meteen vrolijk toen ze de bloeiende plant in een kuip op de eerste etage ('het dek') van het Nieuwe Instituut zag. "Dit is de plant van mijn jeugd op Sint-Maarten. Langs het tuinpad van mijn oma's huis groeiden er nogal wat." De plant in kwestie was volgende de bezoeker de Caribische spinlelie (*Hymenocallis caribaea*). Een geraadpleegde plantherkenningsapp gaf de bezoeker, tot mijn verrassing, gelijk. Want op het plantenpaspoort en de aankoopbon uit 2022 stond een heel andere soortnaam vermeldt, namelijk *Crinum asiaticum*. Een eenduidige populaire Nederlandse benaming voor die soort ontbreekt. Op internet en in naslagwerken kwam ik namen tegen als Reuzenlelie, Aziatische haaklelie en Aziatische spinlelie. Omdat de plant uiterlijk zo sterk lijkt op de Caribische spinlelie kies ik hier voor Aziatische spinlelie.

Zowel de Caribische als de Aziatische spinlelie zijn meerjarige bolgewassen uit de narcisfamilie (*Amaryllidaceae*). Tot die familie behoren bekende plantengeslachten als *Narcissus* (narcis) en *Galanthus* (sneeuwkllokje) maar ook *Allium* (ui, prei, knoflook), *Clivia* (clivia) en *Hippeastrum* (amaryllis). Het geslacht *Hymenocallis* omvat 65 soorten uit tropisch en subtropisch Noord-, Midden- en Zuid-Amerika. Het geslacht *Crinum* omvat zo'n 180 soorten, voornamelijk groeiend in tropisch Afrika, Azië en Oceanië. Dat in beide geslachten soorten voorkomen die worden aangeduid als spinlelies, is omdat de opzichtige bloemen van deze soorten wel wat weg hebben van grote spinnen. De zes hangende bloembladeren – zeg maar de poten van de spin – zijn aan de basis met elkaar verbonden door een vlies. De geslachtsnaam *Hymenocallis* verwijst zelfs naar deze configuratie en is afgeleid van de Griekse woorden *hymen* (membraan) en *kalos* (mooi). Een ander opvallend kenmerk

van spinlelies uit beide geslachten zijn de lange meeldraden met prominente helmstempels.

Hoewel ik bezoekers niet graag tegenspreek, ga ik er toch vanuit dat de naam op het plantenpaspoort klopt en dat de plant in het Nieuwe Instituut dus een Aziatische spinlelie is. Maar bolgewassen laten zich zeer gemakkelijk verplaatsen. En wat wil het geval: in een wetenschappelijk tijdschriftartikel uit 2020 las ik dat de Aziatische spinlelie vanwege zijn decoratieve uiterlijke en farmacologische toepassingen in de loop der tijd ook in veel andere tropische regio's is aangeplant, waaronder het Caribisch gebied. Heel misschien stonden er dus ook langs dat tuinpad in Sint-Maarten Aziatische in plaats van Caribische spinlelies.

July 31, 2023

CARIBBEAN OR ASIAN SPIDER LILY?

The flowering plant in a tub on the first floor ('deck') of the New Institute was happily recognized by a visitor with Dutch Caribbean roots. "This is the plant of my childhood on Saint Martin Island. Alongside the garden path of my grandmother's house there were growing quite a lot of them." According to this visitor the plant was a Caribbean spider lily (*Hymenocallis caribaea*). Consulting a plant recognition app, confirmed to my amazement that the visitor was right. Because I knew that both plant passport and invoice from 2022 stated an entirely different species, namely *Crinum asiaticum*. Popular English names for this species are poison bulb, giant Crinum lily, and Asian spider lily. So a kind of spider lily after all, but not from the Caribbean....

Both the Caribbean and the Asian spider lily are perennial bulbous plants from the amaryllis family (*Amaryllidaceae*). This family includes well-known plant genera such as *Narcissus* (daffodil) and *Galanthus* (snowdrop), but also *Allium* (onion, leek, garlic), *Clivia* (clivia) and *Hippeastrum* (amaryllis). The genus *Hymenocallis* comprises 65 species from tropical and subtropical North, Central and South America. The genus *Crinum* comprises about 180 species, mainly found in tropical Africa, Asia and Oceania. That both genera include species that are referred to as spider lilies is because the spectacular flowers of these species resemble large spiders. The six drooping narrow petals – the legs of the spider – are connected at the base by a membrane. The genus name *Hymenocallis* refers to this, as it is derived from the Greek words *hymen* (membrane) and *kalos* (beautiful). Another striking feature of spider lilies from both genera are the long upright stamens with prominent anthers.

Although I do not like to contradict visitors, I still assume that the name on the plant passport is correct and that the plant in the New Institute is therefore an Asian spider lily. But bulbous plants are very easy to move. And guess what: in a scientific article from 2020 I read that the Asian spider lily, because of its decorative value and pharmacological applications, has also been introduced in many other tropical regions, including the Caribbean. So there is a slight possibility that those plants along that garden path on Saint Martin were indeed Asian instead of Caribbean spider lilies.

MEIDOORNMEELDAUW

Een leidend beginsel van het Nieuwe Instituut is dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de belangen van andere levende organismen dan slechts de mens. Dat geldt voor de binnen- maar ook de buitenruimte van het Nieuwe Instituut, in casu de Nieuwe Tuin. In de praktijk komt het Zoöp beheersmodel er veelal op neer dat een afweging moet worden gemaakt tussen wat interessant, leuk en aantrekkelijk is voor bezoekers van de tuin, of wat bevorderlijk is voor de niet-menselijke organismen die er leven (planten, insecten en andere ongewervelde dieren) of komen foerageren (vogels en kleine zoogdieren). Als tuinier ontkom ik er helaas niet aan om ook de belangen van verschillende niet-menselijke organismen tegen elkaar af te wegen. Zo is bijvoorbeeld 'sturend' ingrijpen in het plantenleven – door middel van wieden, snoeien en maaien – soms noodzakelijk. De afmetingen van de Nieuwe Tuin zijn immers beperkt en enige mate van biodiversiteit is wenselijk. Planten die al te dominant worden moeten dus worden ingetoomd. In principe geldt echter: ingrijpen alleen als het (hoog)nodig is. Dat laatste geldt ook voor een ander traditioneel aspect van sturend tuinmanschap: het bestrijden van plaagdieren en plantenziekten.

De meidoorn (*Crataegus monogyna*) die dit voorjaar in haagvorm langs de Jongkindstraat is geplant heeft behoorlijk te lijden van meeldauw. Dat is een schimmelziekte die bij veel planten voorkomt. De eerste symptomen bestaan uit poederachtige witte vlekken op de bladeren. In een later stadium worden de bladeren volledig door deze witte vlekken bedekt. Vandaar dat meeldauw ook wel witziekte wordt genoemd. Er bestaan honderden soorten meeldauwschimmels die elk parasiteren op één specifieke of een beperkt aantal verwante waardplanten. Zo wordt de meidoorn meestal belaagd door een soort die meidoornmeeldauw (*Podosphaera clandestina*) wordt genoemd.

Er zijn diverse bestrijdingsmiddelen tegen meeldauw op de markt. Chemische fungiciden die in de grootschalige landbouw worden gebruikt, zoals myclobutanil en propiconazole, mogen om goede redenen niet in stedelijk gebied worden toegepast. Er bestaan ook biologische fungiciden op zwavelbasis – maar daarvoor is het eigenlijk al te laat. Spuitmiddelen op zwavelbasis werken namelijk eerder preventief dan curatief. Ze zorgen dat er een dun laagje zwavel op de bladeren komt waardoor meeldauwsporen niet kunnen kiemen. Datzelfde geldt voor een beproefd huis-tuin-en-keukenmiddel tegen meeldauw, namelijk het bespuiten van bladeren met een mengsel van melk (40%) en water (60%). Het snoeien van geïnfecteerde meidoorntakken gedurende het groeiseizoen heeft ook geen zin. Al sinds het midden van de vorige eeuw is bekend dat op deze manier geïnfecteerde knoppen kunnen ontstaan waarin de meeldauwschimmel overwintert. Dan heeft de meidoorn het volgend jaar dus geheid weer last van deze ziekte. Het beste is, hoe raar het ook klinkt, helemaal niets doen. Meidoorn is een robuust gewas, dat niet alleen goed bestand is tegen droogte en insectenvraat maar meestal ook meeldauw wel te boven komt.

August 7, 2023

HAWTHORN MILDEW

A guiding principle of the Nieuwe Instituut is that non-human interests are taken into account as much as possible. This applies to the interior as well as the outdoor space of the Nieuwe Instituut, which mainly boils down to the New Garden. The Zoöp management principle often results in a trade-off between what is interesting, fun or attractive for visitors of the garden, and what is beneficial for the plants, insects and other invertebrates that are living there, and the birds and small mammals that are foraging in the garden. Unfortunately, as a gardener, I have to deal with conflicting interests between various non-human species as well. For example, intervening in the growth of certain plants by weeding, pruning and mowing is inevitable. Dimensions of the New Garden are limited after all, and some degree of biodiversity is desirable. Plants that become too dominant must therefore be restrained. In principle, however, I only intervene if this is (highly) necessary. This also applies to another traditional aspect of gardening: combating pests and plant diseases.

The hawthorn hedge (*Crataegus monogyna*) that was planted along the Jongkindstraat this spring, severely suffers from powdery mildew. This is a fungal disease that occurs in many plants. The first symptoms are powdery white spots on the leaves. As the disease progresses, the leaves are completely covered by these white spots. That is why powdery mildew is also called white disease. There are hundreds of species of powdery mildew fungi. Most have a host range restricted to a relatively few, related plants. Hawthorn is usually attacked by a species called hawthorn mildew (*Podosphaera clandestina*).

There are several fungicides against powdery mildew on the market. Chemical fungicides used in large-scale agriculture, such as

myclobutanil and propiconazole, should not be used in urban areas for good reasons. For biological fungicides based on sulphur it is already too late. These sprays have a preventive rather than a curative effect. The thin layer of sulphur on the leaves ensures that mildew spores cannot germinate. The same applies to a home remedy against mildew, namely spraying leaves with a mixture of milk (40%) and water (60%). Pruning infected hawthorn branches during the growing season is also of no use. It has been known since the middle of the last century that buds, developed by the pruning, might become infected and thus serve as a hibernation place for mildew spores. Then the hawthorn hedge will certainly suffer from this disease again next year. The best thing, weirdly enough, is to do nothing at all. Hawthorn is a robust shrub that can not only survive serious drought and insect damage, but usually also mildew attacks.

14 augustus, 2023

ZWAVELZWAMMEN

Verschillende kranten en televisieprogramma's hebben het reeds bericht: de paddenstoelen zijn uitzonderlijk vroeg dit jaar. Meestal verschijnen ze pas in de herfst maar dit jaar al begin augustus. Feit is echter dat paddenstoelen helemaal geen seizoenscyclus kennen. Ze ontkiemen simpelweg als de omstandigheden gunstig zijn. En dat waren ze want juli was in Nederland natter en koeler dan gemiddeld en in de eerste weken van augustus werd die lijn doorgetrokken. Ook in de Nieuwe Tuin zijn nu al verschillende paddenstoelen te zien. In de spleten van de oprijlaan groeit de blanke champignonparasol (*Leuogagaricus leucothites*). Ik denk dat veel mensen dat niet zal zijn opgevallen.

Echte blikvangers daarentegen zijn de goudgele zwavelzwammen (*Laetiporus sulphureus*) die op de rechtopstaande dode wilgenstam groeien. Die dode stam is daar op 4 juli geplaatst. Alle regen van de afgelopen maand heeft er tevens voor gezorgd dat aan deze dode stam weer enkele twijgen zijn ontsproten. In een oksel van de stam is ook een vlier op wonderbaarlijke wijze tot leven gekomen. En wat die zwavelzwammen betreft: die zijn mits niet al te oud heel goed eetbaar. De smaak maar vooral de draadjesachtige structuur doen denken aan kippenvlees. Veelzeggend is een populaire Engelse bijnaam van deze paddenstoel: 'chicken-of-the-woods' oftewel boskip. De blanke champignon paddenstoel is wat minder eetbaar en wel omdat deze soort bij sommige mensen maag- en darmklachten veroorzaakt.

August 14, 2023

CRABS-OF-THE-WOOD

Several newspapers and television programs have already reported it: mushrooms are exceptionally early this year. Whereas they usually appear in the fall, this year they could already be seen at the beginning of August. The fact is, however, that mushrooms have no seasonal cycle at all. They simply germinate when conditions are right. With July being wetter and cooler than average, growing conditions for mushrooms were perfect. The first weeks of August have not seen much change in these conditions. In the New Garden various mushroom species can be spotted. In the slots of the semi-open concrete driveway the white dapperling (*Leuogagaricus leucothites*) has appeared. I don't think many people will have noticed this.

Real eye-catchers, on the other hand, are the golden-yellow crabs-of-the-wood (*Laetiporus sulphureus*), growing on the upright standing dead willow trunk. That dead trunk was placed there on the 4th of July. The rains of the past month have also ensured that a few twigs have sprouted from this dead trunk, while in an armpit an elder has miraculously come to life. And by the way: crabs-of-the-wood are very edible, provided they are not too old. The taste, but especially the thread-like structure, are reminiscent of chicken meat. That is why this mushroom is also nicknamed chicken-of-the-woods. White dapperlings, on the contrary, are slightly poisonous. These mushrooms are causing gastric-upset in some people.

4 september, 2023

JONGE HEMELBOMEN

Het aanzien van de Nieuwe Tuin wordt sinds jaar en dag mede bepaald door twee hemelbomen. Ze zijn bijna net zo oud (30 jaar) als het gebouw van het Nieuwe Instituut. Voor de bouw van wat toen nog het Nederlands Architectuurinstituut heette moesten verschillende bomen worden gerooid. Om de omgeving na oplevering van het gebouw in 1993 snel weer een groene kruin te bezorgen werden er twee hemelbomen geplant. De hemelboom (*Ailanthus altissima*) is namelijk een razendsnelle groeier die in een paar jaar tijd gemakkelijk 10 meter hoog kan worden en vervolgens in een wat trager tempo een hoogte van wel 25 meter kan bereiken. Aanvankelijk keken de twee hemelbomen uit op een strakgroen gazon maar sinds de aanleg van de Nieuwe Tuin (2015) is de onderbegroeiing aanzienlijk gevarieerder en ruiger geworden.

De hemelboom is een tweehuizige soort, wat betekent dat er mannelijke en vrouwelijke exemplaren zijn. Als bomen van beider geslacht in elkaars nabijheid staan, kan er bestuiving optreden door insecten. Vrouwelijke bomen zetten dan vrucht waardoor de soort zich uitzaait. En omdat hemelbomen veel zaad produceren, kunnen ze ook veel zaailingen voortbrengen. Maar ook via wortelopslag kan een moederboom tot op grote afstand uitlopers vormen met wortelknoppen waaruit nieuwe bomen ontstaan. Sinds 2019 staat de hemelboom op de Unielijst van invasieve exoten en zijn EU-lidstaten verplicht de aanwezige populaties in kaart te brengen en in toom te houden. Nieuwe aanplant is uit den boze. De twee hemelbomen in de Nieuwe Tuin staan op de verspreidingskaart die in opdracht van de gemeente Rotterdam is gemaakt. Het betreft vrouwelijke bomen met steriele meeldraden. Dat betekent dat deze bomen zich alleen kunnen vermeerderen via wortelopslag. Tot 2015 was dat geen enkel probleem. Omdat het gazon zeer regelmatig werd gemaaid, werden

automatisch ook alle loten uit wortelopslag een kopje kleiner gemaakt. Sinds de komst van de Nieuwe Tuin vormen deze loten echter wel degelijk een probleem, zij het een probleem dat redelijk beheersbaar is. Vandaag telde ik vijf loten die dit seizoen zo'n groeispurt hebben gemaakt dat ze nu boven de omringende begroeiing uittorenen. Daarmee hebben ze als het ware hun eigen doodvonnis getekend.

September 4, 2023

YOUNG TREES TO HEAVEN

The New Garden features two trees of heaven that have roughly the same age (30 years) as the building of the New Institute. For the construction of what was then called the Netherlands Architecture Institute several large trees had to be felled. To quickly restore the green canopy to the area after completion of the building (1993), two trees of heaven were planted. The tree of heaven (*Ailanthus altissima*) is a very fast grower that can easily reach a height of 10 metres within a few years and can then grow up to 25 metres at a somewhat slower pace. Initially, these two trees looked out on a sleek green lawn, but since this lawn gave way to the New Garden (2015), the undergrowth has become considerably more varied and rugged.

The tree of heaven is a dioecious species, meaning that there are male and female trees. If trees of both sexes are close to each other, pollination by insects can occur. Female trees then set fruit, causing the species to spread. And because trees of heaven produce a lot of seeds, they can also produce a lot of seedlings. A mother tree can however also form sprouts from root buds over great distances. Since 2019, the tree of heaven has been on the Union list of invasive exotic species and EU member states are obliged to locate, destroy or control the populations present. New plantings are not allowed. The two trees of heaven in the New Garden are marked on a distribution map of the municipality of Rotterdam. Both are female trees with sterile stamens. This means that they can only reproduce through root sprouts. Until 2015 that was not a problem. Because the lawn was mowed very regularly, all sprouts were automatically destroyed. However, since the arrival of the New Garden, these sprouts have indeed become a problem, albeit a problem that is reasonably manageable. Today I counted five shoots that have grown so considerably this season that they are now towering above the

surrounding vegetation. In doing so, they have, as it were, signed their own death warrant.

9 oktober, 2023

AARDPEER

Een vaste najaarsbloeier in de Nieuwe Tuin is de aardpeer (*Helianthus tuberosus*). Het is een familielid van de zonnebloem (*Helianthus annuus*) maar anders dan die laatste is de aardpeer een meerjarige plant. Zoals de naam reeds zegt heeft de plant peervormige ondergrondse wortelknollen. Die knollen zijn eetbaar (rauw of gekookt) en een beetje nootachtig van smaak.

De aardpeer is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika en ook onder verschillende andere benamingen bekend, te weten knolzonnebloem, topinamboer en jeruzalemartisjok. De naam knolzonnebloem spreekt voor zich. Topinamboer komt van Tupinambá, een volk van kannibalen dat aan de oostkust van Brazilië woonde. In 1613 keerde de Franse zeevaarder François de Razilly (1578-1621), na een mislukte poging om een kolonie in Brazilië te stichten, terug naar Frankrijk met zes leden van dit indianenvolk, die hij presenteerde aan de 12-jarige koning Lodewijk XIII en diens moeder, regentes Maria de' Medici. Aangezien het bezoek van de Tupinambá ongeveer samenviel met de eerste verschijning van aardperen op het Franse menu, werden de knollen uit de Nieuwe Wereld topinambours genoemd. De naam jeruzalemartisjok is vermoedelijk een verbastering van de naam waaronder de aardpeer in Italië bekend staat, te weten *girasole articiocco* (zonnebloemartisjok). Met Jeruzalem heeft de aardpeer helemaal niets van doen en ook is de plant geen familie van de artisjok (*Cynara scolymus*).

Aardperen kunnen worden geoogst als de vorst het loof heeft doen afsterven. De knollen zijn winterhard. Aardperen die in de grond blijven zitten, kunnen flinke vorst verdragen, dit in tegenstelling tot aardappelen. De aardperen die sinds 2015 in de Nieuwe Tuin staan

zijn niet voor consumptie bestemd. Het betreft exemplaren van een onbekende variëteit die niet al te hoog worden (150-200 cm).

October 9, 2023

JERUSALEM ARTICHOKE

Since 2015 the New Garden has a golden yellow autumn bloomer, the Jerusalem artichoke (*Helianthus tuberosus*). It is a close relative of the sunflower (*Helianthus annuus*) but unlike the latter, the Jerusalem artichoke is a perennial. The plant has pear-shaped underground root tubers. These tubers are edible (raw or cooked) and have a slightly nutty taste.

The Jerusalem artichoke is native to North America. Despite its name the plant has no relationship with Jerusalem. The Jerusalem part in the plant's name is believed to be an English corruption of the name by which this vegetable is known in Italy: *girasole articiocco* (sunflower artichoke). Seventeenth century Europeans thought that tubers of this plant had a taste similar to artichoke. The plant is however not related to the artichoke (*Cynara scolymus*). The Jerusalem artichoke is also known by several other names, such as sunroot and topinambur. The name sunroot speaks for itself. Topinambur comes from Tupinambá, a tribe of cannibals who lived on the east coast of Brazil. In 1613, after a failed attempt to found a colony in Brazil, the French navigator François de Razilly (1578-1621) returned to France with six members of this Indian people, whom he presented to the 12-year-old King Louis XIII and his regent and mother, Maria de' Medici. Since the Tupinambá's visit roughly coincided with the first appearance of Jerusalem artichokes on the French menu, the New World tubers were called topinambours.

Jerusalem artichokes can be harvested after the foliage is destroyed by frost. The tubers are winter hardy: those that remain in the ground can tolerate heavy frost, unlike potatoes. The New Garden Jerusalem artichokes are however not intended for consumption. They are

specimens of an unknown variety that do not grow very tall (150-200 cm).

